

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/290
KARAR NO : 1983/541

K A R A R

Davacı : K.H.
Sanık : Nejdet Çavuş

O L A Y : Bursa Eğitim Enstitüsü öğrencisi olan sanığın; 26-5-1971 günü okuldaki yatak çarşafına, ideolojik amaçlı yazılar yazarak ve bunu başka yazılarla birlikte okulun herkesçe görünüp okunabilecek yerine astığı, bu fiili anarşik olayları yaratan örgütlerle yürüttüğü ve sürdürdüğü böylece, Anayasa'yı ilga ve BMM.sini iskata cebren teşebbüs edenleri teşvik etmek suçunu işlediği ileri sürülerek Bursa C.Savcılığınca hakkında ilk soruşturma yapılması istemiyle ve talepname ile kamu davası açılmıştır.

Bursa Sorgu Hakimliği: 14-7-1971 gününde, 1971/132-164 sayı ile; 1402 sayılı yasa'nın 13.maddesine göre tahkikat ve davayı görmek sıkıyönetim komutanlığı askeri mahkemesinin görevine girdiğinden hakimliklerinin görevsizliğine karar vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı: 13-8-1971 günlü iddianame ile sanığın TCK.nun 311/1.maddesine göre cezalandırılması istemiyle sıkıyönetim askeri mahkemesine kamu davası açmıştır.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi: 24-9-1971 gününde, 1971/103-49 sayı ile; suçun, sıkıyönetim bölgesi dışında işlendiği, bağlantı koşulunu içermediği, sıkıyönetim ilânını gerektiren fiillerden bulunmadığı gerekçesiyle mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiştir.

Sıkıyönetim komutanının temyizi üzerine Askeri Yargıtay 4.Dairesi temyiz istemini yerinde görmeyerek hükmü onamıştır.

Bursa Sorgu Hakimliği kararı ile Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi kararı arasında çıktığı ileri sürülen olumsuz görev uyuşmazlığı üzerine konuyu inceleyen Yargıtay Ceza Genel Kurulu; İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar vermiştir.

Dosya kendisine ulaşan İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi; Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun Askeri Mahkemelerle Umumi Mahkemeler arasında doğan görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözümlenmeye yeterli olacağına dair bir yasa hükmü bulunmaması nedeniyle Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun mahkemelerini görevli kılan kararının bağlayıcı nitelikte olmadığını belirterek Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kurulmasına kadar dosyanın Askeri Savcılıkta bekletilmesine karar vermiş,

Uyuşmazlık Mahkemesi kurulana dek dosya Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığında bekletilmiş, 29-3-1982 günlü, 1982/13 sayılı yazı ile, olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için dosya mahkememiz'e gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Yavuz T. Özgen ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı, 17-10-1982 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M. İihan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler, okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Mustafa Güzel'in olumsuz görev uyuşmazlığının koşulları oluşmadığından başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Talepname ile açılan kamu davasında, Bursa Sorgu Hakimliğince görevsizlik kararı verildiğinden, öncelikle sorgu hakimlerinin verecekleri görevsizlik kararlarının nitelikleri ve doğuracağı sonuçlar üzerinde durmak, sorgu hakimliği kararı ile sıkıyönetim askeri mahkemesi kararı arasında olumsuz görev uyuşmazlığının doğup doğmadığını saptamak gerekir.

CMJK.nun 171. ve onu izleyen maddelerine göre, ilk soruşturmaya tabi hallerde kamu davası C.Savcılığı tarafından düzenlenen ve sorgu hakimliğine verilen talepname ile açılır. Talepnamayı alan sorgu hakimi CMJK.nun 173.maddesine göre bu talepnamayı " görev veya yetkisizlik, kamu davasının kabule şayan olmaması veya işin ilk soruşturmaya tabi cinsten bulunmaması, yanıt fiilin cezai müstelzim olmaması" sebeplerinden birine dayanarak reddetme yetkisine sahiptir. Öte yandan, aynı yasa'nın 191.maddesi sorgu hakimine " ilk soruşturma yapılan işlerde son soruşturmanın açılmasına, sanığın mahkemesinin men'ine, kamu davasının düşmesine veya son soruşturmanın geçici olarak durmasına" karar verme yetkisi tanımaktadır.

Olayda sorgu hakimi, ilk soruşturma açıldıktan sonra görevsizlik kararı vermiştir. Uygulamada sorgu hakimlerinin bu işte olduğu gibi, görevsizlik kararları verdikleri Ceza Yargılama Usulüne ilişkin ve öğretti alanındaki eserlerde de sorgu hakimlerinin görevsizlik kararları verebileceklerinin yazıldığı görülmektedir.

Sorgu hakimleri özellikle başka yargı kolunun görevine giren işlerde, örneğin askeri mahkemelerde son soruşturmanın açılmasına karar veremeyecekleri gibi, tesis ettikleri görevsizlik kararları da, Ceza Yargılamaları Usulü Yasa'sının 263.maddesinde belirtilen sonucu doğurmaz. Sözü edilen maddede görevsizlik kararları için " bu karar son tahkikatın açılmasına dair olan bir kararın bütün neticelerini hasıl eder" hükmünün öngörülmüş olmasına karşın sorgu hakimlerinin görevsizlik kararları böyle bir sonuç ortaya koyamaz. Çünkü bu kararın " talepnamenin reddi" niteliği taşıdığı açıktır. Bu kararın görevli mahkemeye, dava açılincaya kadar kamu davasını ortadan kaldırdığını kabul etmek CUMJK.nun 171., 191. ve 263.maddeleri gereğidir.

2247 sayılı yasa'nın 14.maddesine göre olumsuz görev uyuşmazlığının doğduğunun ileri sürülebilmesi için Adli, İdari, Askeri Yargı mercilerinden en az ikisinin verdiği, aynı nedene ve konuya ilişkin görevsizlik kararlarının kesin veya kesinleşmiş olması gerekmektedir.

.... /

Dava konusu olayda, CMJK.nun 171.,191.,263.maddeleri hükümlerine göre, sorgu hakimlerince verilen görevsizlik kararları talepten reddi anlamı taşıdığından, sorgu hakimliği kararı Adli Yargı yerinde açılmış olan kamu davasını ortadan kaldırmıştır.

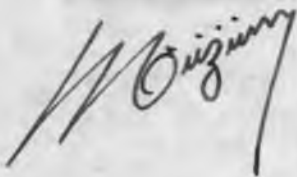
Askeri Savcılıkca sıkıyönetim askeri mahkemesine iddianame ile dava açılması, ortada bu mahkemece CMJK.nun 263.maddesi anlamında son soruşturmanın açılması sonucunu doğuran bir görevsizlik kararının bulunmadığını göstermektedir.

Her ne kadar sıkıyönetim askeri mahkemesince verilen son görevsizlik kararı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü hakkındaki yasa'nın 176.maddesi uyarınca usulüne uygun olarak düzenlenmiş bir iddianamenin bütün sonuçlarını doğurmakta ise de; dava dosyasının kamu davasının açıldığı görevli ve yetkili mahkemeye gönderilmesi gerekirken, gönderilmemesi bunun sonucu olarak da görevli ve yetkili Adli Yargı yerince verilmiş bir görevsizlik kararının bulunmaması nedeniyle olumsuz bir görev uyumsuzluğu doğmadığından,başvurunun reddine karar verilmesi gerekir.

SONUC : İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nce verilen 24-9-1971 günlü, 1971/103-49 sayılı görevsizlik kararı CMJK.nun 263.ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanununun 176.maddeleri gereğince son soruşturmanın açılması kararının bütün sonuçlarını doğuracağı cihetle, iş bu karar gereği dava dosyasının kamu davasının açıldığı Adli Yargı yeri olan Bursa görevli ve yetkili Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesi gerekirken,zuhulen yeniden aynı yer Sorgu Hakimliğine gönderildiği ve bu durumda yetkili ve görevli Adli Yargı yerince verilmiş bir görevsizlik kararı mevcut olmadığı için 2247 sayılı yasa'nın 14.maddesi uyarınca olumsuz görev uyumsuzluğunun koşulları gerçekleşmediğinden,başvurunun aynı yasa'nın 27.maddesi gereğince reddine ve dava dosyasının gerekli yasal işlem yerine getirilmek üzere 4.Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığına geri çevrilmesine, 17-10-1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

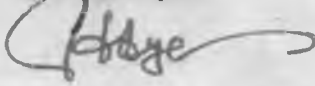
Başkan.

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Ali Suat Erkoç

Üye

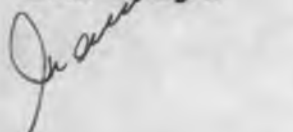
Mustafa Aksoy

Üye
Necati Karakış

Üye

Yavuz T. Özgen

Üye

Muammer Aksüt

No 26-10

S.Y.